

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžik/1/2019
Identifikačné číslo spisu: 1013201210
Dátum vydania rozhodnutia: 29.10.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1013201210.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Sone Langovej, v právnej veci žalobcu: JUDr. M. Q., LL.M, narodený X. Q. XXXX, bytom v V., W. Č.. X, právne zast.: Mgr. Stanislavom Hutňanom, advokátom so sídlom v Bratislave, Kominárska č. 141/2,4, proti žalovanému: Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné námestie č. 13, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 23. apríla 2013, Č. 31095/2013-23-II, o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 11. decembra 2018, č.k. 5S/166/2013-294, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalovaného z a m i e t a .

Žalobca m á n á r o k na náhradu trov kasačného konania voči žalovanému v rozsahu 100%.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 11. decembra 2018, č.k. 5S/166/2013-294, podľa § 191 ods. 1 písm. c/ Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) zrušil rozhodnutie žalovaného z 23. apríla 2013, Č. 31095/2013-23-II v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím z 21. marca 2013, Ev. č.: 219/2013-34-I, a vec vrátil prvostupňovému orgánu na ďalšie konanie. Žalovaný rozhodnutím z 23. apríla 2013 podľa § 59 ods. 2 Správneho poriadku potvrdil rozhodnutie z 21. marca 2013, Ev. č.: 219/2013-34-I, ako vecne správne a rozklad žalobcu zamietol. Týmto prvostupňovým rozhodnutím správny orgán postupom podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 211/2000 Z.z.“) žalobcom požadované informácie v celom rozsahu neprístupnil, nakoľko sa týkali rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva ako medzinárodného súdneho orgánu.

2. Žalobca sa domáhal sprístupnenia „(...) žiadosti Slovenskej republiky adresovanej Európskemu súdu

pre ľudské práva v Štrasburgu o preskúmanie rozsudku Veľkou komorou vo veci *Kontrová v. Slovenská republika*, a to v celom znení a vrátane všetkých príloh. (...)“.

3. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách ustanovení článku 26 ods. 1, 4, článku 13 ods. 4 a článku 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ustanovení § 3 ods. 2, § 5 ods. 1, 6, § 7 ods. 1, § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z., § 46 a § 47 ods. 3 Správneho poriadku ako aj príslušných ustanovení SSP a dospel k záveru o dôvodnosti podanej žaloby.

4. Krajský súd uviedol, že rozsah a podmienky prístupu k informáciám sú v slovenskom právnom systéme upravené zákonom č. 211/2000 Z.z. a oprávňujú každého bez preukázania právneho alebo iného dôvodu na prístup k informáciám, ktoré majú povinné osoby k dispozícii. Zároveň menovaný zákon upravuje rozsah povinných osôb, ako aj rozsah informácií, ktoré sú povinné sprístupniť na žiadosť. Ústava Slovenskej republiky v článku 26 ods. 1 zakotvuje právo na informácie, ktoré predstavuje právo na prijímanie informácií - získanie informácie do vlastnej dispozičnej sféry tak, aby mohla byť subjektom pre vlastnú potrebu, ako aj pre potrebu iných spracovaná (náleznosť Ústavného súdu SR, sp.zn. I. ÚS 236/06-59 z 28. júla 2007) a k nemu korelujúci pozitívny záväzok štátu voči neidentifikovanej skupine subjektov. Obsah tohto záväzku je ozrejmnený v článku 26 ods. 5 ako povinnosť orgánov verejnej moci primeraným spôsobom poskytovať informácie o svojej činnosti, pričom podmienky a spôsob poskytovania informácií ustanoví zákon. Obdobnú úpravu obsahuje taktiež Listina základných práv a slobôd (článok 17 ods. 1, 5). Podľa článku 13 ods. 2, 3, 4 Ústavy Slovenskej republiky, medze základných práv a slobôd možno upraviť za podmienok ustanovených touto ústavou len zákonom. Zákonné obmedzenia základných práv a slobôd musia platiť rovnako pre všetky prípady, ktoré spĺňajú ustanovené podmienky. Pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ. Obmedziť základné práva a slobody možno iba na základe podmienok ustanovených ústavou, ktorá ďalej odkazuje na zákonom upravené podmienky, a to podmienky všeobecné (článok 13 ods. 2, 3, 4 Ústavy Slovenskej republiky) alebo osobitné, vzťahujúce sa na konkrétne práva a slobody (v danom prípade článok 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky). Ďalej uviedol, že z článku 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky možno vyvodit' ústavné právo každého slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať informácie. Zároveň sa stanovuje aj povinnosť orgánov verejnej moci poskytovať každému informácie o svojej činnosti, ktorá však zároveň môže byť obmedzená len zákonom v prípade, ak ide o opatrenie v demokratickej spoločnosti nevyhnutné (článok 26 ods. 4, článok 13 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky). Pri takomto obmedzovaní základného práva treba prihliadať na to, aby zákonné obmedzenia základného práva platili rovnako pre všetky prípady, spĺňajúce ustanovené podmienky. Pri uplatnení obmedzenia základného práva je potrebné dbať na jeho podstatu a zmysel, pričom obmedzenie sa môže použiť len na ustanovený cieľ (článok 13 ods. 3 a 4 Ústavy Slovenskej republiky). Ústava Slovenskej republiky vymedzuje základné práva a slobody len rámcovo s odkazom na podrobnejšiu právnu úpravu uskutočnenú zákonom, v danom prípade zákonom č. 211/2000 Z.z. a osobitných zákonoch. V prejednávanej príhode nebol dôvod posudzovať naliehavosť spoločenskej potreby, zachovanie autority a nestrannosti súdnej moci, pretože požadované informácie sa netýkali konkrétneho rozhodnutia, respektíve výsledku konania medzinárodnej súdnej inštitúcie. Preto nie je potrebné skúmať, či obmedzenie prístupu k žiadanej informácii slúži na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.

5. So záverom, podľa ktorého článok 40 ods. 2 Dohovoru ani Rokovací poriadok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) neukladajú povinnosť žalovanému bez ďalšieho sprístupniť svoje vyjadrenia vo veci vedenej na ESLP, vyjadril nesúhlas. S poukazom na článok 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uviedol, že článok 40 ods. 2 Dohovoru má prednosť pred zákonom, ktorý zakotvuje ako základný princíp, verejný prístup k spisom/dokumentom uloženým u tajomníka. Princíp verejnosti je možné v zmysle bodu 33 Rokovacieho poriadku ESLP prelomiť na základe rozhodnutia prezidenta komory ak je zároveň splnená niektorá z obmedzujúcich podmienok, ktorú toto ustanovenie obsahuje. V danom prípade sa však súd z predloženého administratívneho spisu nezistil, že by bolo vydané rozhodnutie Prezidenta komory o obmedzí prístupu verejnosti k požadovanému dokumentu.

Taktiež Slovenská republika nepožiadala ESLP o obmedzenie prístupu k žalobcom požadovanej informácii ani z jedného z dôvodov uvádzaných v pravidle 33 Rokovacieho poriadku ESLP.

6. Krajský súd považoval za sporné aj to, či sa žalobcom požadované informácie týkajú rozhodovacej činnosti súdu, respektíve medzinárodného súdneho orgánu, teda či sa na ne vzťahuje nesprístupnenie informácií podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z., nakoľko v danom prípade sa rozsudok vo veci Kontrová verzus Slovenská republika stal právoplatným, teda už predtým ako žalobca požiadal o informáciu žiadosťou zo 6. novembra 2012. Krajský súd uviedol, že v zmysle § 11 ods. 1 písm. d/ zákona sa nesprístupňujú informácie, ktoré sa týkajú rozhodovacej činnosti súdu. Informácia má takúto kvalitu v zásade iba počas súdneho konania, až do právoplatného skončenia veci. Pod pojem rozhodovacia činnosť súdu nepatria všetky informácie v súdnom konaní, takúto kvalitu má informácia v zásade iba počas súdneho konania. Žalovaný sa preto za právneho stavu právoplatne skončenej veci musí pri rozhodovaní na základe žiadosti žalobcu o sprístupnenie informácie v prvom rade zákonne vysporiadať s tým, či poskytnutie požadovanej informácie je spôsobilé ohroziť práva a právom chránené záujmy. Nakoľko súdne konanie bolo právoplatne ukončené, poskytnutie informácie z neho nebolo spôsobilé žiadnym spôsobom ohroziť práva a právom chránené záujmy účastníkov konania alebo iných osôb, prípadne bezpečnosť štátu, verejný poriadok, verejné zdravie alebo mravnosť a už vonkoncom za danej situácie nemohlo zasiahnuť do nezávislosti právoplatne ukončeného súdneho konania.

7. Na základe uvedeného dospel krajský súd k záveru, že správne orgány oboch stupňov nesprávne právne vec posúdili a preto postupom podľa § 191 ods. 1 písm. c/ SSP zrušil rozhodnutie žalovaného v spojení s prvostupňovým rozhodnutím a vec vrátil prvostupňovému orgánu na ďalšie konanie.

8. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 167 SSP a úspešnému žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania.

II.

9. Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

10. Namietal, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f/ SSP) a tiež, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

11. Konkrétne namietal, že odôvodnenie rozsudku krajského súdu je jednostranné, formalistické, zjavne nezdôvodnené, vnútorne rozporné, na rôznych miestach prijímajúce rôzne závery, a teda nesúladné s právami podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 Dohovoru. Ako príklad uviedol, že v bode 56 a 57 rozsudku uvádza, že cit.: „(...) Rokovací poriadok ESLP teda nie je takým medzinárodným dokumentom, ktorý by SR zaväzoval a priamo by jej ukladal konkrétne povinnosti (...)“ a tiež, že cit.: „(...) Správny súd dospel k záveru, že čl. 40 ods. 2 Dohovoru ani Rokovací poriadok ESLP neukladajú povinnosť žalovanému bez ďalšieho sprístupniť svoje vyjadrenia vo veci vedenej na ESLP. Právo na informácie je zakotvené v čl. 10 Dohovoru, ktorý v odseku 2 pripúšťa existenciu obmedzení ustanovených zákonmi Vysokých zmluvných strán - v tomto prípade § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. aplikovaný v predmetnej právnej veci.“, pričom v nasledujúcom bode 58 sa s týmto záverom nestotožňuje.

12. Namietal, že krajský súd v rozpore s § 134 ods. 1 SSP prekročil dôvody správnej žaloby; síce zrušil preskúmané rozhodnutie žalovaného z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, to ale z dôvodov, ktoré neboli predmetom žaloby žalobcu. Uviedol, že žalobca nesprávne právne posúdenie odôvodňoval

i. nepreskúmateľnosťou, nedostatkom dôvodov a nesprávnym právnym posúdením v časti týkajúcej sa Rokovacieho poriadku ESLP,

- ii. nesprávnou aplikáciou rozsudku ESĽP Társaság a Szabadságjogokért v. Maďarsko,
 - iii. nepreskúmateľnosťou a nesprávnym právnym posúdením v časti zaoberajúcej sa legitímnym dôvodom, na základe ktorého možno nesprístupniť informácie,
 - iv. nesprávnym uplatnením zásady „ius facit inter partes“,
 - v. poskytnutím obdobných informácií Ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky,
- príčom krajský súd na tieto žalobné dôvody vôbec nereflektuje, k žiadnemu z nich sa nevyjadruje, tieto neposudzuje, k zrušeniu preskúmaného rozhodnutie žalovaného došlo z úplne iných dôvodov, ktoré žalobca v správnej žalobe neuviedol a nenamietal. Rozhodnutie žalovaného teda preskúmal mimo dôvodov správnej žaloby.

13. So záverom krajského súdu, podľa ktorého článok 40 ods. 2 Dohovoru má s použitím článku 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky prednosť pred zákonom, sa nestotožnil. Dôvodil tým, že článok 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky stanovuje prednosť pred zákonom medzinárodných zmlúv o ľudských právach a základných slobodách. Dohovor sa skladá z troch hláv, pričom len hlava I s názvom Práva a slobody v článku 2 až 18 formuluje ľudské práva a základné slobody. Len v prípade ustanovení tejto hlavy je možné hovoriť o ich priamej aplikácii, respektíve o ich prednosti pred zákonom s použitím článku 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Hlava II s názvom Európsky súd pre ľudské práva formuluje procesné pravidlá konania, obsahuje ustanovenia o zriadení ESĽP, jeho zložení a základných pravidlách konania. Článok 40 sa nachádza v hlave II a neformuluje žiadne základné právo, neformuluje právo na prístup k dokumentom a spisom. Potvrďuje to i samotný článok 1 Dohovoru, ktorý znie cit.: „Vysoké zmluvné strany priznávajú každému, kto podlieha ich jurisdikcii, práva a slobody uvedené v Hlave I tohto Dohovoru.“ Okrem toho zdôraznil, že priamo článok 40 ods. 2 Dohovoru umožňuje predsedovi súdu rozhodnúť inak, a to, že konkrétne spisy v konkrétnom prípade nebudú prístupné verejnosti. Teda aj keby článok 40 ods. 2 Dohovoru formuloval právo na prístup k spisom, samotný článok 40 ods. 2 umožňuje predsedovi súdu bez akéhokoľvek odôvodnenia rozhodnúť inak, teda obmedziť prístup k spisom. Samotné znenie tohto článku teda relativizuje právo na prístup k spisom. V tejto súvislosti aj s poukazom na záver krajského súdu, že Slovenská republika nepožiadala ESĽP o obmedzenie prístupu k žalobcom požadovanej informácii ani z jedného z dôvodov uvádzaných v pravidle 33 Rokovacieho poriadku ESĽP uviedol, že nie je prakticky možné, aby došlo k sprístupneniu, či nesprístupneniu informácii zo strany žalovaného podľa zákona č. 211/2000 Z.z. na podklade toho, či došlo alebo nedošlo k obmedzeniu prístupu k spisu podľa článku 40 ods. 2 Dohovoru. Okrem praktickej okolnosti, a síce lehoty na vybavenie žiadosti o sprístupnenie informácii, ide i o ďalšiu okolnosť, a síce, kým nikto nežiadal o prístup k spisu, nebol dôvod, aby došlo k rozhodnutiu o obmedzení prístupu k nemu. Až keby nejaká osoba požiadala o prístup k spisu ESĽP podľa článku 40 ods. 2, až na základe takejto žiadosti by mohlo dôjsť k obmedzeniu prístupu k dokumentom alebo k spisu.

14. Rovnako žalovaný sa nestotožnil so záverom krajského súdu, že v prípade právoplatne skončeného konania nie je možné aplikovať obmedzenie prístupu k informáciám podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z., keďže poskytnutie informácii z neho už nie je spôsobilé žiadnym spôsobom ohroziť práva a právom chránené záujmy účastníkov konania, alebo iných osôb, prípadne bezpečnosť štátu, verejný poriadok, verejné zdravie alebo mravnosť a už vonkoncom nemohlo zasiahnuť do nezávislosti právoplatne ukončeného súdneho konania. V prvom rade namietal, že tieto závery nemajú žiadnu oporu v zákone č. 211/2000 Z.z., nevyplývajú z § 11 ods. 1 písm. d/, ktoré je podľa žalovaného pomerne jasné a zrozumiteľné, ktoré neustanovuje kritérium prebiehajúceho, či právoplatne skončeného konania. Neukladá povinnej osobe skúmať, či sprístupnením konkrétnych informácií je možné zasiahnuť do nezávislosti či nestrannosti rozhodovacej činnosti súdu. Predmetné ustanovenie ukladá povinnej osobe v prípade, že dospeje k záveru, že požadovaná informácia sa týka rozhodovacej činnosti súdu len uskutočniť úvahu, či ide o rozhodnutie alebo nie. Úlohou povinných osôb je len skúmať, či požadovanú informáciu je možné sprístupniť, alebo ju nie je možné sprístupniť, alebo ju nie je možné sprístupniť z dôvodu podľa § 8 až § 11 zákona č. 211/2000 Z.z. V preskúmanom rozhodnutí žalovaný dospel k záveru, že na požadovanú informáciu sa vzťahuje obmedzenie k informáciám podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona a urobil to právne korektným a zrozumiteľným spôsobom. Ďalšie skúmanie, či toto obmedzenie je v záujme ochrany nezávislosti a nestrannosti súdnej moci, nezasahovania do práv a slobôd iných, nemožnosti ohroziť bezpečnosť štátu, verejný poriadok ani verejný záujem či mravnosť, žalovaný nebol

povinný realizovať. Zdôraznil, že zákon č. 211/2000 Z.z. má pomerne krátke lehoty pre vybavenie žiadostí o sprístupnenie informácií, s ktorých zmeškaním sú spojené vážne následky (nastúpenie fikcie doručenia) a tomu je prispôsobená aj úprava obmedzení prístupu k informáciám, ktoré sú v zákone stanovené formálne. Pri takto formálne vyjadrených dôvodoch obmedzenia prístupu k informáciám nie je namieste skúmanie otázok, či sprístupnením informácií je možné zasiahnuť do nezávislosti a neustrannosti súdnej moci, do práv a slobôd iných, ohroziť bezpečnosť štátu, verejný poriadok, verejný záujem či mravnosť. Toto skúmanie zákonodarca povinným osobám nezveril. Žalovaný pre porovnanie poukázal na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001, v ktorého článku 5 ods. 2 je na rozdiel od zákona č. 211/2000 Z.z. vyjadrené obmedzenie prístupu k informáciám materiálne, a teda orgány odmietnu prístup k dokumentu v prípade, keď by sa jeho zverejnením porušila ochrana súdneho konania a právneho poradenstva, pokiaľ nepreváži verejný záujem na jeho zverejnení.

15. V ďalšej časti podanej kasačnej sťažnosti žalovaný dôvodil tým, že sprístupňovanie iných informácií týkajúcich sa rozhodovacej činnosti súdov nemal zákonodarca nikdy v úmysle upraviť, o čom svedčí i znenie dôvodových správ k zákonu č. 220/2011 Z.z. a k zákonu č. 33/2011 Z.z., v ktorých nie je žiadna zmienka o tom, že by sa mali sprístupňovať na základe žiadosti podľa zákona č. 211/2000 Z.z. v akejkoľvek fáze súdneho konania iné informácie, ako rozhodnutia vrátane procesných a neprávoplatných). Pri formulácii § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. zákonodarca určite nemal v úmysle ustanoviť pravidlo, že v prípade právoplatne skončených konaní majú sudy sprístupňovať zo súdneho spisu všetky informácie. Ak by takýto úmysel mal, § 11 ods. 1 písm. d/ zákona by znel určite inak, respektíve by o tom bola v dôvodovej správe zmienka. V tejto súvislosti žalovaný pripustil, že v rozhodnutiach súdov, ktoré vykladali § 11 ods. 1 písm. d/ zákona v znení účinnom do 31. decembra 2011 nachádzali pasáže, ktoré vytrhnuté z kontextu môžu hovoriť o tom, že po právoplatnom skončení konania obmedzenie prístupu k informáciám podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona nie je možné aplikovať. Dodal, že je potrebné si uvedomiť skutočný zmysel a význam týchto rozhodnutí. Následne žalovaný v kasačnej sťažnosti označil rozhodnutia súdov, ktoré vytrhnuté z kontextu môžu zavádzať a viesť k prijatiu nesprávnych záverov - 8Sž/3/2011, 5Sž/1/2011 a 3Sž/7/2009.

16. Záverom žalovaný navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

17. Žalobca sa ku kasačnej sťažnosti žalovaného vyjadril podaním z 12. júna 2019.

18. Uviedol, že podľa § 119 a § 120 SSP súd nie je viazaný skutkovým stavom zisteným orgánom verejnej správy a môže sám vykonávať dokazovanie, ak to považuje za nevyhnutné. Okrem toho, podľa § 121 ods. 2 SSP správny súd má právo vykonať aj dôkazy, ktoré účastníci nenavrhli. Žalovaný v konaní pred vydaním rozsudku postupoval v priamom protiklade so svojou argumentáciou. Tento totiž počas konania predložil súdu viacero dôkazov s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu (napríklad stanovisko Kancelára ESLP z 18. decembra 2013, prípadne vyjadrenie žalovaného z 30. novembra 2018, v ktorom argumentoval dôvodmi, dovtedy neprezentovanými).

19. K aplikácii článku 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s článkom 40 ods. 2 Dohovoru žalobca uviedol, že Slovenská republika sa zaviazala na základe článku 40 ods. 2, že dokumenty zasielané ESLP budú vo všeobecnosti verejné, teda každému dostupné v sídle ESLP už počas prebiehajúceho súdneho konania, pričom v danom konaní išlo o informácie z právoplatne ukončeného konania. Slovenská republika nepožiadala ESLP o obmedzenie prístupu k žalobcom požadovaných informácií ani z jedného dôvodu, uvedených v pravidle 33 ods. 2 Rokovacieho poriadku ESLP. Žalovaný teda sám nevidel dôvod, aby došlo k obmedzeniu prístupu k požadovaným informáciám a ani v celom konaní neuviedol/netvrdil, čo bráni sprístupniť každému dostupné informácie už počas prebiehajúceho konania. Zdôraznil, že ani raz v súdnom konaní netvrdil, že článok 40 ods. 2 Dohovoru ukladá členským štátom povinnosť sprístupňovať dokumenty zasielané ESLP. Tvrdil, že Slovenská republika sa zaviazala na základe článku 40 ods. 2, že dokumenty zasielané ESLP budú vo všeobecnosti

verejne dostupné každému v sídle ESĽP. Za takýchto okolností neexistuje žiaden legitímny dôvod, aby žalovaný odmietol sprístupniť požadovanú informáciu na základe § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. Uvedené platí o to viac, ak Kancelár ESĽP vo svojom stanovisku uviedol, že žalovanému nič nebráni sprístupniť dokumenty zasielané ESĽP pri dodržaní pravidla 33 Rokovacieho poriadku ESĽP, a to na základe vnútroštátneho zákona, ktorým je zákon č. 211/2000 Z.z. Článok 40 ods. 2 Dohovoru je právnym predpisom so silou vyššou ako zákon, preto má prednosť a / alebo podstatný význam z hľadiska realizácie a obsahu základného práva na informácie. Tento článok je potrebné tiež zobrať do úvahy pri aplikácii § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z., pretože základné právo na informácie upravuje širšie ako pri jazykovom/doslovnom výklade tohto ustanovenia zákon č. 211/2000 Z.z. presadzovaným žalovaným.

20. V ďalšej časti vyjadrenia žalobca uviedol, že žalovaný v napadnutom rozhodnutí vôbec neskúmal existenciu konkrétneho legitímneho cieľa, rozhodnutie nesleduje žiaden legitímny cieľ, alebo inú ústavne chránenú hodnotu. K analýze žalovaného vo vzťahu k rozhodnutiam Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (8SŽi/3/2011, 5SŽi/1/2011 a 3SŽi/7/2009) uviedol, že tieto sa netýkali medzinárodných súdnych orgánov; týkali sa iba vnútroštátnych súdov a navyše neaktuálneho znenia zákona č. 211/2000 Z.z. Prístup k informáciám týkajúcich sa rozhodovacej činnosti medzinárodných súdnych orgánov je podstatne širší ako prístup k informáciám týkajúcich sa rozhodovacej činnosti vnútroštátnych súdov; ide o režimy s rozdielnou mierou dostupnosti / transparentnosti. Pokiaľ ide o vnútroštátne súdy, otázka prístupu k informáciám týkajúcich sa ich rozhodovacej činnosti je upravená v § 97 Civilného sporového poriadku, vyhláske č. 543/2005 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špecializovaný trestný súd a vojenské súdy. Informácie týkajúce sa rozhodovacej činnosti vnútroštátnych súdov (s výnimkou rozsudkov), sú vo všeobecnosti prístupné iba účastníkom konania, alebo iným osobám, a to z vážnych dôvodov. Pokiaľ ide o medzinárodné súdne orgány platí, že

- informácie týkajúce sa rozhodovacej činnosti ESĽP (všetky informácie, teda nielen rozsudky) sú verejne prístupné každému (nielen účastníkom konania) v sídle ESĽP už počas prebiehajúceho konania, ibaže prezident príslušnej komory ESĽP rozhodne v konkrétnom dokumente inak
- informácie týkajúce sa rozhodovacej činnosti Súdneho dvora Európskej únie (všetky informácie, nielen rozsudky) vrátane informácií o prebiehajúcich konaniach, sú dostupné každému v sídle Súdneho dvora Európskej únie a jednotlivé dokumenty zasielané tomuto súdu sú dostupné verejnosti (teda nielen účastníkom konania) po právoplatnom ukončení veci na základe nariadenia č. 1049/2001 a sú sprístupňované aj priamo Súdny dvorom Európskej únie.

21. V závere žalobca zdôraznil, že zákon č. 211/2000 Z.z. nemôže vylúčiť pri jeho ústavne konformnom výklade sprístupňovanie aj iných informácií týkajúcich sa rozhodovacej činnosti súdov, ako rozhodnutí vo veci samej, pretože by to bolo v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky. Poukázal na skutočnosť, že Minister spravodlivosti Slovenskej republiky obdobné informácie sprístupnil novinárom dňa 14. novembra 2012, Ministerstvo spravodlivosti Českej republiky informácie obdobného druhu sprístupnilo napriek zhodnému ustanoveniu českého zákona o slobode a informácií. Tiež poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. februára 2017, sp.zn. 3SŽo/105/2015, ako aj z 23. januára 2019, sp.zn. 3SŽik/1/2018 podľa ktorých je § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. potrebné vykladať tak, že sa môže vzťahovať iba na prebiehajúce konania („živé veci“), pretože týkať sa rozhodovacej činnosti môže iba dovtedy, dokiaľ rozhodovacia činnosť v danej veci prebieha.

22. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalovaného zamietol.

IV.

23. Žalovaný sa k vyjadreniu žalobcu vyjadril podaním z 3. júla 2019.

24. Zotrval na dôvodoch obsiahnutých v kasačnej sťažnosti tvrdiac, že nesprávne právne posúdenie bolo značne vzdialené od nesprávneho právneho posúdenia, ktoré identifikoval krajský súd a pre ktoré zrušil preskúmané rozhodnutie. Článok 40 Dohovoru je procesným ustanovením ESĽP, ktoré za stanovených podmienok formuje právo na prístup k dokumentom ESĽP, no nie ako základné právo, ktoré je celkom zjavne formulované v hlave I Dohovoru. Ďalej poukázal na to, že ak by sa mali po

právoplatnom skončení konania sprístupňovať informácie týkajúce sa aj vyjadrení účastníkov konania, či dokonca celý súdny spis, v demokratickej spoločnosti s vládou práva v ústavnoprávnom rámci by to bolo množné len zmenou zákona a nie v dôsledku rozhodovacej činnosti súdov.

V.

25. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie predchádzajúce jeho vydaniu postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

26. Podľa § 2 ods. 1 SSP v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

27. Podľa § 2 ods. 2 SSP každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

28. Podľa § 6 ods. 1 SSP správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

29. Podľa § 6 ods. 2 písm. a/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách;

30. Podľa § 177 ods. 1 SSP, správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.

31. Podľa § 178 ods. 1 SSP, žalobcom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník administratívneho konania bola rozhodnutím orgánu verejnej správy alebo opatrením orgánu verejnej správy ukrátená na svojich právach alebo právom chránených záujmoch.

32. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd zrušil rozhodnutie žalovaného z 23. apríla 2013, Č. 31095/2013-23-II, v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím z 21. marca 2013, Ev. č.: 219/2013-34-I, a vec vrátil prvostupňovému orgánu na ďalšie konanie. Žalovaný rozhodnutím z 23. apríla 2013 potvrdil rozhodnutie z 21. marca 2013, Ev. č.: 219/2013-34-I, ako vecne správne a rozklad žalobcu zamietol. Týmto prvostupňovým rozhodnutím správny orgán postupom podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. žalobcom požadované informácie v celom rozsahu nesprístupnil, nakoľko sa týkali rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva ako medzinárodného súdneho orgánu.

33. Podľa článku 1 Dohovoru Vysoké zmluvné strany priznávajú každému, kto podlieha ich jurisdikcii, práva a slobody uvedené v Hlave I tohto Dohovoru.

34. Podľa článku 10 ods. 1 Dohovoru každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice. Tento článok nebráni štátom, aby vyžadovali udeľovanie povolení rozhlasovým, televíznym alebo filmovým spoločnostiam.

35. Podľa článku 10 ods. 2 Dohovoru výkon týchto slobôd, pretože zahŕňa aj povinnosti aj zodpovednosť, môže podliehať takým formalitám, podmienkam obmedzeniam alebo sankciám, ktoré ustanovuje zákon a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, územnej celistvosti, predchádzania nepokojom a zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky, ochrany povesti alebo práv iných, zabráneniu úniku dôverných informácií alebo zachovania autority a

neustrannosti súdnej moci.

36. Podľa článku 40 ods. 2 Dohovoru spisy uložené u tajomníka súdu sú prístupné verejnosti, ak predseda súdu nerozhodne inak.

37. Podľa článku 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

38. Podľa článku 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

39. Podľa článku 13 ods. 2 Ústavy slovenskej republiky medze základných práv a slobôd možno upraviť za podmienok ustanovených touto ústavou len zákonom.

40. Podľa článku 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ.

41. Podľa článku 26 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

42. Podľa článku 26 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Vydávanie tlače nepodlieha povolenaciu konaniu. Podnikanie v odbore rozhlasu a televízie sa môže viazať na povolenie štátu. Podmienky ustanoví zákon.

43. Podľa článku 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky slobodu prejavu a právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti.

44. Podľa článku 26 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky orgány verejnej moci majú povinnosť primeraným spôsobom poskytovať informácie o svojej činnosti v štátnom jazyku. Podmienky a spôsob vykonania ustanoví zákon.

45. Podľa článku 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

46. Podľa článku 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom pred nadobudnutím účinnosti tohto ústavného zákona, sú súčasťou jej právneho poriadku a majú prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd.

47. Zákon č. 211/2000 Z.z. upravuje podmienky, postup a rozsah slobodného prístupu k informáciám (§ 1).

48. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. osobami povinnými podľa tohto zákona sprístupňovať informácie (ďalej len „povinné osoby“) sú štátne orgány, obce, vyššie územné celky, ako aj tie právnické osoby a fyzické osoby, ktorým zákon zveruje právomoc rozhodovať o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, a to iba v rozsahu tejto ich rozhodovacej činnosti.

49. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z. každý má právo na prístup k informáciám, ktoré majú povinné osoby k dispozícii.

50. Podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. v znení účinnom od 1. januára 2012 do 31. decembra 2015, povinná osoba obmedzí sprístupnenie informácie alebo informáciu nesprístupní, ak sa týka rozhodovacej činnosti súdu vrátane medzinárodných súdnych orgánov alebo orgánu činného v trestnom konaní okrem informácie, ktorá sa sprístupňuje podľa osobitného predpisu, 24) (§ 82a ods. 5 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 33/2011 Z.z.; § 55m ods. 5 zákona č. 153/2001 Z.z. o prokuratúre v znení zákona č. 220/2011 Z.z.; pozn. pod čiarou) rozhodnutia policajta v prípravnom konaní podľa druhej časti druhej hlavy piateho dieľu Trestného poriadku a informácie o vznesení obvinenia vrátane opisu skutku, ak ich sprístupnenie nezakazuje zákon alebo ak ich sprístupnenie neohrozuje práva a právom chránené záujmy;

51. Podľa § 12 zákona č. 211/2000 Z.z. všetky obmedzenia práva na informácie vykonáva povinná osoba tak, že sprístupní požadované informácie vrátane sprievodných informácií po vylúčení tých informácií, pri ktorých to ustanovuje zákon. Oprávnenie odmietnuť sprístupnenie informácie trvá iba dovtedy, kým trvá dôvod nesprístupnenia.

52. Najvyšší súd z obsahu súdneho ako aj pripojeného administratívneho spisu žalovaného mal preukázané, že:

- žalobca mailovým podaním z 18. marca 2013 požiadal žalovaného podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o sprístupnenie „(...) žiadosti Slovenskej republiky adresovanej Európskemu súdu pre ľudské práva v Štrasburgu o preskúmanie rozsudku Veľkou komorou vo veci Kontrová v. Slovenská republika, a to v celom znení a vrátane všetkých príloh. (...)“

- rozhodnutím z 21. marca 2013, Ev. č.: 219/2013-34-I, prvostupňový správny orgán predmetnej žiadosti žalobcu nevyhovelo s odôvodnením, že žiadané informácie sa týkajú rozhodovacej činnosti ESLP ako medzinárodného súdneho orgánu a následným poukazom na § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z.

- rozhodnutím z 23. apríla 2013, Č. 31095/2013-23-II, žalovaný ako správny orgán príslušný rozhodovať o rozklade zamietol rozklad žalobcu a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie z 21. marca 2013.

53. Na úvod najvyšší súd uvádza, že základom interpretácie a aplikácie článku 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Základnou premisou materiálneho právneho štátu sa prezentuje všeobecná záväznosť práva pre všetkých. To znamená, že štátne orgány, orgány územnej samosprávy, právnické osoby s právomocou rozhodovania o právach a povinnostiach, ako aj každý jednotlivец musí konať tak, ako určuje právny poriadok. Ústavný súd Slovenskej republiky princíp materiálneho právneho štátu prezentoval v právnom názore cit.: „(...) V právnom štáte, v ktorom sú ako neoddeliteľné súčasť okrem iných stelesnené princípy, ako sú právna istota a spravodlivosť (princíp materiálneho právneho štátu), čo možno spoľahlivo vyvodíť z čl. 1 ústavy, sa osobitný dôkaz kladie na ochranu tých práv, ktoré sú predmetom jej úpravy. Povinnosťou všetkých štátnych orgánov je zabezpečiť reálnu možnosť ich uplatnenia tými subjektmi, ktorými boli priznané.“ (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. septembra 1999, sp.zn. I. ÚS 17/1999, zhodne tiež z 13. októbra 1999, sp.zn. I. ÚS 44/1999). Judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky tiež kladie dôraz, že v súlade s článkom 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky s uplatňovaním princípu právnej istoty v právom štáte sa spája požiadavka všeobecnosti, platnosti, trvácnosti, stability, racionálnosti a spravodlivého obsahu právnych noriem; medzi ústavné princípy vlastné právnomu štátu patrí aj zákaz svojvôle v činnosti štátnych orgánov, ako aj zásada primeranosti, respektíve proporcionality (m. m. PL. ÚS 1/04). Z článku 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v závislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov. Obsah zákonnej právnej normy nemôže byť interpretovaný izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je podmienkou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Mocenské orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri

výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle článku 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (článok 7 Ústavy Slovenskej republiky) a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právne záväznými predpismi Európskeho spoločenstva, Európskej únie.

54. Z hľadiska ústavného (a tiež systematického) možno subsumovať právo na informácie pod kategóriu základných práv a slobôd prvej generácie, ktoré sú z hľadiska slovenského ústavného práva zaradené v Treťom oddiele, Druhej hlavy Ústavy Slovenskej republiky a nazvanom „Politické práva“. Základné právo na informácie v zmysle článku 26 Ústavy Slovenskej republiky je nevyhnutné vykladať v kontexte demokratického a právneho charakteru štátu, ktorý je ako jeden zo základných princípov formulovaný v článku 1 ods. 1 ústavy. Uvedené základné právo predstavuje spolu s právom na slobodu prejavu ústavnú záruku na existenciu slobodnej tvorby a výmeny názorov, ideí, poznatkov či informácií bez ohľadu na ich význam, účelnosť či obsah. Takto sledovaný účel základného práva na informácie sa pritom nepremieta len do roviny slobody vytvárania a sprostredkovania názorov vo vzťahu k veciam verejným, kde je súvislosť s hodnotami demokratického štátu zjavná, ale naopak, má výrazne širší dosah dotýkajúci sa rozmanitých sfér života jednotlivcov aj spoločnosti (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 19. januára 2011, PL. ÚS 1/09). Z ústavnej definície vyplýva, že právo na informácie má tri zložky, a to vyhľadávanie, prijímanie a rozširovanie informácií. Pri bližšej analýze sa dá dospieť k názoru, že ide o tri relatívne samostatné zložky práva na informácie. Vyhľadávanie informácií je vlastne zisťovanie, či v oblasti záujmu toho, kto informácie vyhľadáva, informácie vôbec existujú, aké a kde sa nachádzajú. Nejde teda ešte o samotné informácie, ale o informáciu o informácií. Prijímanie informácií je získanie informácie do vlastnej dispozičnej sféry tak, aby mohla byť subjektom pre vlastnú potrebu, ako aj pre potrebu iných spracovaná. Získanie informácie sa môže uskutočňovať tak zmyslovými orgánmi, ako aj rôznymi technickými prostriedkami, akými sú za súčasného stavu zvukové, obrazové, ako aj zvukovo-obrazové záznamy, ale aj akýmkoľvek iným spôsobom. Rozširovanie informácií je akýkoľvek spôsob odovzdania prijatej informácie ďalšiemu subjektu, respektíve ďalším subjektom (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 26. apríla 2001, sp.zn. I. ÚS 57/00). K samotnému obsahu informácií Ústavný súd Slovenskej republiky v rozhodnutí zo 16. júna 1999, sp.zn. II. ÚS 10/99 uviedol, že Ústava Slovenskej republiky prostredníctvom práva na informácie vytvára tri skupiny informácií. Prvú predstavujú informácie, ktoré štátne orgány a orgány územnej samosprávy musia predložiť oprávneným osobám. Druhú skupinu tvoria informácie, ktoré štátne orgány ani iné orgány verejnej moci nemusia predložiť oprávneným osobám, ale musia strpieť prístup k nim, ak oprávnené osoby uplatnia svoje právo na informácie. Tretiu skupinu informácií tvoria informácie, ktoré nemožno zverejniť, pretože ide o informácie podliehajúce úprave článku 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Tiež dodal, že Ústava Slovenskej republiky neobmedzuje právo na informácie z hľadiska predmetu tohto práva, teda neustanovuje pozitívny výpočet informácií, ktoré oprávnená osoba môže vyhľadávať, prijímať a rozširovať, ani neurčuje negatívny výpočet informácií, ktoré nemožno vyhľadávať, prijímať a rozširovať. Predmetom práva na informácie môžu byť všetky informácie, pokiaľ nejde o informácie podliehajúce obmedzeniu článkom 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky.

55. V súvislosti s obmedzením práva na informácie najvyšší súd uvádza, že toto je možné výlučne za splnenia troch podmienok, a to zákonnosti (zásah do tohto práva možno vykonať len na základe zákona a v súlade s ním), legitímnosti cieľa (Ústava Slovenskej republiky taxatívne vymenúva dôvody obmedzenia práva na informácie) a nevyhnutnosti zásahu v demokratickej spoločnosti. Ústavný súd Slovenskej republiky v tomto zmysle uvádza, že cit.: „ (...) Ústava podľa čl. 26 zaručuje osobitnú ochranu slobody prejavu aj práva prijímať, vyhľadávať a rozširovať idey a informácie. Okrem všeobecných podmienok, ktoré sa pri obmedzovaní všetkých základných práv a slobôd musia dodržať podľa čl. 13 ústavy, sloboda prejavu a právo prijímať, vyhľadávať a rozširovať idey a informácie sa môže obmedziť, iba ak sa splnia osobitné podmienky podľa čl. 26 ods. 4 ústavy. Obmedzenie práva na informácie v súlade s ústavou je dovolené len vtedy, ak sa splní formálna podmienka zákona a dve kumulatívne materiálne podmienky. Ústava za nijakých okolností nedovoľuje upustiť od splnenia všetkých troch podmienok obmedzenia slobody prejavu a práva na informácie. Formálna podmienka znamená, že obmedzenie prijme národná rada v právnom predpise so silou zákona. Termínom „zákon“

sa neoznačuje jeden všeobecne záväzný právny predpis so silou zákona, ale neurčitý počet všeobecne záväzných právnych predpisov s definovaným stupňom právnej sily (II. ÚS 28/96). ... Prvou materiálnou podmienkou je požiadavka, aby obmedzenie slúžilo na ochranu práv a slobôd iných alebo sa ním musí chrániť bezpečnosť štátu, verejný poriadok, verejné zdravie alebo mravnosť. Na splnenie prvej materiálnej podmienky stačí preukázanie existencie jedného z citovaných záujmov. Druhou materiálnou podmienkou je podmienka nevyhnutnosti prijatia obmedzenia.“ (PL. ÚS 15/98).

56. Na úseku slobodného prístupu k informáciám zákonodarca zákonom č. 211/2000 Z.z. v § 8 až § 11 zaviedol inštitút obmedzenia prístupu k informáciám formou legislatívneho vymedzenia prípadov tohto obmedzenia. Jedná sa o ochranu utajovaných skutočností (§ 8), ochranu osobnosti a osobných údajov (§ 9), ochranu obchodného tajomstva (§ 10), ďalšie obmedzenia prístupu k informáciám (§ 11). Tieto obmedzenia je nutné chápať v kontexte na ne nadväzujúceho § 12, v ktorom zákonodarca zaviedol tzv. princíp selekcie, podľa ktorého všetky obmedzenia práva na informácie vykonáva povinná osoba tak, že sprístupní požadované informácie vrátane sprievodných informácií po vylúčení tých informácií, pri ktorých to ustanovuje zákon. Oprávnenie odmietnuť sprístupnenie informácie trvá iba dovtedy, kým trvá dôvod nesprístupnenia. Cez uvedené ustanovenie sa skúma materiálny charakter obmedzenia prístupu k informáciám. Jeho obsahom je požiadavka, aby oprávnené obmedzenie práva na informácie bolo uplatnené vždy čo v najmenšom rozsahu; naplňuje a zároveň garantuje požiadavku minimalizácie zásahu do základných práv a slobôd. Na tomto mieste najvyšší súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho správneho súdu Českej republiky z 29. júla 2009, sp.zn. 1As/98/2008 podľa ktorého cit.: „(...) Žadateľ o informáciu má nepochybné právo žadať o informácie v libovolnom rozsahu - tj. napríklad vyžádať si i kópiu celého správneho spisu. Je však povinnosťou povinného subjektu overiť, zda požadovaný materiál neobsahuje informácie, na ktoré sa vzťahujú zákonná omezení. To má pak nutně za následek prověření jednotlivých součástí poskytovaného spisu z hlediska jejich kompatibility se zákonnými limity práva na informace.“

57. Najvyšší súd považuje, aj v kontexte predchádzajúceho bodu 56, ďalej za potrebné uviesť, že jednotlivé zákonné obmedzenia práva na informácie je nutné vykladať reštriktívne. To znamená, že právo na informácie vo svojich podobách (bod 54) podlieha výnimkám (§ 8 až § 11 zákona č. 211/2000 Z.z.), ktoré však musia byť úzko interpretované, pričom nevyhnutnosť každého obmedzenia musí byť riadne a presvedčivo preukázaná. Overenie tejto „nevyhnutnosti“ v demokratickej spoločnosti znamená zaoberať sa v prvom rade otázkou, či takýto zásah je odôvodnený „naliehavou spoločenskou potrebou“, či zásah bol primeraný sledovanému legitímnemu cieľu a či dôvody, z ktorých orgány verejnej správy vychádzali pri obmedzení práva na informácie sú relevantné, dostatočné a presvedčivo zistené (v tomto zmysle pozri napríklad rozhodnutie ESEP vo veci Klein proti Slovenskej republike, 2006, prípadne Nilsen a Johnsen proti Nórsku, 1999). Z uvedeného je zrejme, že vždy je nutné jednoznačne zistiť nevyhnutnosť a konkrétne dôvody vedúce k obmedzeniu práva na informácie a posúdiť, či by obmedzením tohto práva nedošlo k neprimeranému ohrozeniu záujmov chránených inými predpismi, alebo zásahu do práv iných osôb. Orgány verejnej správy zároveň boli povinné skúmať, či v súvislosti s podanou žiadosťou o poskytnutie konkrétnej informácie neexistovali menej drastické, či šetrnejšie prostriedky ako obmedziť základné práva tak, aby sa účel obmedzenia podarilo ešte naplniť. Právna norma nemá obmedzovať základné práva a slobody viac, než je nevyhnutné na dosiahnutie cieľa. Orgány verejnej správy sa teda mali zaoberať možnosťou či neexistujú nejaké iné možnosti, ktorými by požadované informácie sprístupnil a zároveň by chránil ústavnú hodnotu (verejný záujem na ochrane informácií verejného poriadku, bezpečnosti štátu a pod.). Teda pred samotným rozhodnutím o nesprístupnení informácií, ktoré je zásahom do práva na sprístupnenie informácií je potrebné zvážiť, či existuje iný prostriedok, ktorý by rovnako chránil uvedenú ústavnú hodnotu, ale zároveň by aj sprístupnil žiadané informácie. Z tohto dôvodu námietka žalovaného spočívajúca v tom, že zákon č. 211/2000 Z.z. má pomerne krátke lehoty pre vybavenie žiadostí o sprístupnenie informácií, s ktorých zmeškaním sú spojené vážne následky (nastúpenie fikcie doručenia) a tomu je prispôbená aj úprava obmedzení prístupu k informáciám, ktoré sú v zákone stanovené formálne s tým, že pri takto formálne vyjadrených dôvodoch obmedzenia prístupu k informáciám nie je namieste skúmanie otázok, či sprístupnením informácií je možné zasiahnuť do nezávislosti a nestrannosti súdnej moci, do práv a slobôd iných, ohroziť bezpečnosť štátu, verejný poriadok, verejný záujem či mravnosť, je nedôvodná.

58. Uvedené potvrdzuje aj samotné znenie zákona č. 211/2000 Z.z., ktoré v úvode dotknutého ustanovenia § 11 ods. 1 [v znení cit.: „Povinná osoba obmedzí sprístupnenie informácie alebo informáciu nesprístupní, ak (...)“] umožňuje povinnej osobe vzhľadom na charakter žiadanej informácie vybrať si pri svojom rozhodovaní buď možnosť nesprístupnenia informácie oprávnenej osobe, alebo jej poskytnutie v obmedzenom rozsahu a nie bez ďalšieho informáciu nesprístupniť bez toho, aby sa skúmal, či neexistujú iné alternatívy, ktoré chránia účel (zachovanie autority a nestrannosti súdnej moci) s rovnakou intenzitou, ale menej obmedzujú právo na informácie.

59. Najvyšší súd sa stotožňuje so záverom krajského súdu posudzujúceho spornosť otázky, či sa žalobcom požadované informácie týkajú rozhodovacej činnosti súdu, respektíve medzinárodného súdneho orgánu, teda či sa na ne vzťahuje nesprístupnenie informácií podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z., nakoľko v danom prípade sa rozsudok vo veci Kontrová v. Slovenská republika stal právoplatným, teda už predtým ako žalobca požiadal o informáciu žiadosťou zo 06. novembra 2012. Krajský súd v tejto časti ďalej uvádzal, že v zmysle § 11 ods. 1 písm. d/ menovaného zákona sa nesprístupňujú informácie, ktoré sa týkajú rozhodovacej činnosti súdu. Informácia má takúto kvalitu v zásade iba počas súdneho konania, až do právoplatného skončenia veci. Pod pojem rozhodovacia činnosť súdu nepatria všetky informácie v súdnom konaní, takúto kvalitu má informácia v zásade iba počas súdneho konania. Žalovaný sa preto za právneho stavu právoplatne skončenej veci musí pri rozhodovaní na základe žiadosti žalobcu o sprístupnenie informácie v prvom rade zákonne vysporiadať s tým, či poskytnutie požadovanej informácie je spôsobilé ohroziť práva a právom chránené záujmy.

60. Aj vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti (body 55 - 58) najvyšší súd ďalej poukazuje na to, že znenie zákona č. 211/2000 Z.z. v dotknutom ustanovení § 11 ods. 1 dáva povinnej osobe možnosť obmedzenia, alebo nesprístupnenia požadovanej informácie v plnom rozsahu aj v prípade týkajúceho sa cit.: „(...) rozhodovacej činnosti súdu vrátane medzinárodných súdnych orgánov alebo orgánu činného v trestnom konaní okrem informácie, ktorá sa sprístupňuje podľa osobitného predpisu, rozhodnutia policajta v prípravnom konaní podľa druhej časti druhej hlavy piateho dielu Trestného poriadku a informácie o vznesení obvinenia vrátane opisu skutku, ak ich sprístupnenie nezakazuje zákon alebo ak ich sprístupnenie neohrozuje práva a právom chránené záujmy;“ Pre úplnosť najvyšší súd uvádza, že pod pojmom „rozhodovacia činnosť“ je potrebné v širšom slova zmysle rozumieť kompetenciu súdnych orgánov konať a rozhodovať v občianskoprávných a trestnoprávných veciach, v správnom súdnictve o preskúmaní zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosti rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon (čl. 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). V užšom slova zmysle sa pod týmto pojmom rozumie konanie a rozhodovanie súdu v konkrétnej právnej veci, t.j. od začatia konania (na základe návrhu alebo bez návrhu), cez jednotlivé procesné úkony, procesné čiastkové rozhodnutia, až po rozhodnutie vo veci samej. Pôjde najmä o procesné pravidlá vedenia konania (procesné úkony účastníkov konania alebo procesné rozhodnutia, vydané v priebehu súdneho konania, ktoré sú nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci samej) a rozhodnutia súdu v konkrétnej právnej veci. Za uvedené procesné úkony alebo procesné rozhodnutia možno považovať napríklad vyjadrenie účastníkov konania, ustanovenie tlmočníka, znalca, opatrovníka, rozhodnutie o námietke zaujatosti, ktorých spoločným znakom je, že nejde o rozhodnutia konečné, ale po ich vydaní konanie pred súdom pokračuje (napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. októbra 2009, sp.zn. 3SŽi/7/2009, prípadne z 15. decembra 2011, sp.zn. 5SŽi/1/2011). Z konštrukcie tohto zákonného ustanovenia je teda zrejmé, že menovaný zákon nerozlišuje postup pri poskytovaní informácií týkajúcich sa rozhodovacej činnosti súdu vrátane medzinárodných súdnych orgánov (tu ESLP) v čase prebiehajúceho konania a v čase, kedy je konanie právoplatne skončené. Vzhľadom však na charakter súdneho konania v neukončenej veci bude sprístupnenie informácií v takomto štádiu skôr výnimkou, čo možno odôvodniť garanciou nezávislosti súdnictva a vylúčením „paralelného procesu“ na verejnosti a súčasne po dôkladnom zvážení všetkých okolností týkajúcich sa žiadanej informácie. Po právoplatnom skončení veci však už poskytnutím informácie z takto skončeného konania nemôže k zásahu do nezávislosti súdnictva v zásade dôjsť, nakoľko účel, na ktorom je založený § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z.z. (zachovanie autority a nestrannosti súdnej moci) touto právoplatnosťou zanikol. Preto v takomto štádiu konania bude práve naopak nesprístupnenie

informácií predstavovať výnimku, ktorej prípadnú existenciu bude povinná osoba povinná vo vzťahu ku konkrétnemu verejnému záujmu riadne preukázať a zároveň presvedčivo odôvodniť. V tomto smere súd bez ďalšieho odkazuje na závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijaté v rozsudku z 22. februára 2017, sp.zn. 3Sžo/105/2015, prípadne z 23. januára 2019, sp.zn. 3Sžik/1/2018, s ktorými sa síce stotožňuje, avšak považoval za potrebné niektoré z neho plynúce závery bližšie rozviesť. Najvyšší súd zastáva názor, že aj vzhľadom na charakter požadovanej informácie (žiadosti Slovenskej republiky adresovanej Európskemu súdu pre ľudské práva v Štrasburgu o preskúmanie rozsudku Veľkou komorou vo veci *Kontrová v. Slovenská republika*, a to v celom znení a vrátane všetkých príloh) žalovaný mohol žalobcovi sprístupniť aspoň časť uvedených dokumentov, ak nie dokument celý, nakoľko nie je dôvodné sa domnievať, že by celý text podaní, ktoré boli predmetom žiadosti o sprístupnenie informácií, sú takého charakteru, že by ich nesprístupnenie prichádzalo do úvahy v celom rozsahu.

61. Námietku nepreskúmateľnosti rozsudku krajského súdu spočívajúcu v tom, že súd na rôznych miestach rozhodnutia prijal rôzne závery, vyhodnotil najvyšší súd ako dôvodnú, avšak vzhľadom na to, že zmätočnosť sa týkala výlučne posudzovania charakteru článku 40 ods. 2 Dohovoru v spojení s pravidlom 33 ods. 2 Rokovacieho poriadku ESĽP, pričom najvyšší súd sa stotožnil s iným záverom obsiahnutým v bodoch 61 a 62 rozsudku krajského súdu, nepovažoval za dôvodné a hospodárne pristúpiť k opätovnému zrušeniu a vráteniu veci krajskému súdu.

62. Najvyšší súd však uvádza, že základné práva a slobody upravené v Prvej hlave Dohovoru majú priamy účinok, čo znamená, že sa ich môžu priamo domáhať účastníci konania pred vnútroštátnym orgánom (teda aj súdom). Článok 40 ods. 2 Dohovoru je z hľadiska systematického obsiahnutý v Druhej hlave nazvanej „Európsky súd pre ľudské práva“ a upravujúcej predovšetkým inštitucionálne a procesné otázky tohto súdu a konania pred ním. Článok 40 ods. 2 Dohovoru bližšie vykonáva pravidlo 33 Rokovacieho poriadku ESĽP, avšak nakoľko sa jedná o interný akt tohto súdu, na účely tohto konania na úseku slobodného prístupu k informáciám nie je relevantný. Pre žalovaný správny orgán a v zmysle zákona č. 211/2000 Z.z. vystupujúci v pozícii povinnej osoby nie je tento interný akt ESĽP záväzný. Aplikácia článku 40 ods. 2 Dohovoru v spojení s pravidlom 33 Rokovacieho poriadku ESĽP by bola relevantná v prípade, ak by sa oprávnená osoba so žiadosťou o sprístupnenie informácie obrátila na príslušný orgán ESĽP. Pokiaľ sa však oprávnená osoba s takouto žiadosťou obrátila na vnútroštátny orgán majúci postavenie povinnej osoby (§ 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z.z.), rieši sa legalita žiadosti o sprístupnenie informácií na úrovni vnútroštátnej, a to primárne v režime zákona č. 211/2000 Z.z. V tomto konkrétnom prípade zároveň povinná osoba chráni záujem tretieho subjektu (ESĽP) a pokiaľ článok 40 ods. 2 Dohovoru v spojení s pravidlom 33 Rokovacieho poriadku ESĽP deklaruje prístupnosť spisov verejnosti, za predpokladu, že predseda komory z dôvodu ochrany morálky, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo ak je to v záujme maloletých alebo ochrany súkromného života strán, alebo v rozsahu nevyhnutnom podľa názoru predsedu v osobitných prípadoch, kedy by zverejnenie mohlo byť na ujmu spravodlivosti, ako aj z vlastného podnetu alebo na základe žiadosti niektorej zo strán alebo ktorejkoľvek dotknutej osoby, nerozhodne inak, treba predpokladať, že stranou predložené dokumenty (v tomto prípade žiadosť Slovenskej republiky adresovaná ESĽP o preskúmanie rozsudku Veľkou komorou vo veci *Kontrová v. Slovenská republika*, a to v celom znení a vrátane všetkých príloh) sú verejnosti prístupné. Zároveň z obsahu súdneho spisu nevyplýva, že by žalovaný žiadal (hoci aj v priebehu konania) o utajenie príslušných dokumentov. Z toho teda vyplýva, že povinná osoba nemôže odmietnuť poskytnutie informácie s odvolaním sa na ochranu zachovania autority a nestrannosti súdnej moci tretieho subjektu (ESĽP), pokiaľ pravidlá, podľa ktorých sa tento subjekt riadi, umožňujú sprístupňovanie dokumentov verejnosti.

63. Námietku žalovaného, že krajský súd vec prejednal nad rámec žalobných dôvodov, čím mal porušiť § 134 ods. 1 SSP, najvyšší súd vyhodnotil ako nedôvodnú. Žalobca v podanej žalobe (okrem iného) namietal nepreskúmateľnosť a nesprávne právne posúdenie v časti zaoberajúcej sa legitímnym dôvodom, na základe ktorého nemožno sprístupniť informácie; poukazoval na to, že žiadal o sprístupnenie informácie týkajúcej sa právoplatne skončeného konania. Krajský súd k tomu v bode 61 a 62 svojho rozsudku uviedol, že rozsudok vo veci *Kontrová v. Slovenská republika* sa stal právoplatným, teda už predtým ako žalobca požiadal o informáciu žiadosťou zo 6. novembra 2012. Ďalej uviedol, že v zmysle §

11 ods. 1 písm. d/ zákona sa neprístupujú informácie, ktoré sa týkajú rozhodovacej činnosti súdu. Informácia má takúto kvalitu v zásade iba počas súdneho konania, až do právoplatného skončenia veci. Pod pojem rozhodovacia činnosť súdu nepatria všetky informácie v súdnom konaní, takúto kvalitu má informácia v zásade iba počas súdneho konania. Žalovaný sa preto za právneho stavu právoplatne skončenej veci musí pri rozhodovaní na základe žiadosti žalobcu o sprístupnenie informácie v prvom rade zákonne vysporiadať s tým, či poskytnutie požadovanej informácie je spôsobilé ohroziť práva a právom chránené záujmy. Najvyšší súd má za to, že krajský súd neprekročil rozsah a dôvody žaloby, iba tieto dôvody doplnil o ďalší a bližšie špecifikovaný dôvod majúci však základ v už žalobcom uplatnenom dôvode spočívajúcom v nesprávnom posúdení veci v časti týkajúcej sa legitímneho dôvodu neprístupnenia ním požadovanej informácie. Opačný výklad by podľa názoru najvyššieho súdu viedol k prílišnému formalizmu, ktorý nezohľadňuje účel a zmysel relevantných zákonných noriem a súdneho konania ako takého. Na podporu uvedeného tvrdenia možno poznamenať, že podľa názoru Ústavného súdu Slovenskej republiky, prílišný formalizmus pri posudzovaní úkonov účastníkov občianskeho súdneho konania, ktoré ide nad rámec zákona alebo nemá základný význam pre ochranu zákonnosti, nie je v súlade s ústavnými princípmi spravodlivého procesu (Nález Ústavného Súdu Slovenskej republiky z 27. októbra 2004, sp.zn. II. ÚS 174/2004).

64. V kasačnej sťažnosti žalovaný žiadal na prejednanie veci nariadiť pojednávanie. Najvyšší súd uvádza, že o kasačnej sťažnosti sa spravidla rozhoduje bez pojednávania, pričom pojednávanie je možné nariadiť, ak to súd považuje za potrebné (§ 455 SSP). Z uvedeného je zrejmé, že nariadenie pojednávania na najvyššom súde ako súde kasačnom bude skôr predstavovať výnimku ako pravidlo a bude závisieť výlučne od okolností konkrétnej prejednávanej veci a od úvahy kasačného súdu. V predmetnej veci najvyšší súd nedospel k záveru o potrebe nariadenia pojednávania v predmetnej veci.

65. Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti, najvyšší súd námietky žalovaného uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil ako nedôvodné, keďže tieto neboli spôsobilé spochybniť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu. Z týchto dôvodov potom najvyšší súd kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

66. O trovách kasačného konania rozhodol najvyšší súd v súlade s § 167 ods. 1 v spojení s § 467 ods. 1 SSP, nakoľko žalobca bol v kasačnom konaní plne úspešný.

67. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.